

Ministerstwo Klimatu i Środowiska

Podsekretarz Stanu
Anita Sowińska

DGO-OP.0500.34.2026.AK
4483434.18685932.15058186
Warszawa, 01-09-2026

Dotyczy: Interpelacja w sprawie koniecznych korekt w systemie kaucyjnym, ochrony finansów samorządowych oraz dopuszczenia związków gmin do pełnienia roli operatorów systemu, poseł Patryk Wicher z grupą Posłów, interpelacja nr K10INT18651.

Pan
Włodzimierz Czarzasty,
Marszałek Sejmu RP

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na pytania przekazane w interpelacji poniżej przedstawiam wyjaśnienia.

- 1. Czy Ministerstwo przewiduje nowelizację ustawy, która umożliwiłaby związkom celowym gmin powoływanie własnych, regionalnych operatorów systemu kaucyjnego, pozwalając samorządom na zachowanie kontroli nad cennym surowcem?***

Obowiązujące przepisy określają model funkcjonowania systemu kaucyjnego jako rozwiązania o charakterze ogólnokrajowym, którego zasadniczym celem jest zapewnienie jednolitych, powszechnych i równych warunków zwrotu na terytorium całego kraju. Zgodnie z ustawą¹ operatorzy muszą zapewnić, aby system kaucyjny obejmował terytorium kraju. Ze względu na zasięg systemu realizacja obowiązków operatora regionalnie nie jest możliwa. System ten ma także zapewniać powszechny i równy dostęp dla użytkowników końcowych, jednostek handlu i wprowadzających. Przyjęty model ma zatem służyć spójności organizacyjnej systemu oraz zapobiegać tworzeniu odmiennych, regionalnych zasad jego funkcjonowania. Zapewnienie spójności rozwiązań przy dużym rozdrobnieniu podmiotów odpowiedzialnych będzie niemożliwe.

Należy również wskazać, że system kaucyjny z założenia jest tworzony i finansowany przez wprowadzających produkty w opakowaniach na napoje. Konstrukcja ta zgodnie z założeniami ROP opiera odpowiedzialność za organizację systemu na wprowadzających produkty w opakowaniach, a nie na jednostkach samorządu terytorialnego lub ich związkach. Mając to na uwadze Ministerstwo nie przewiduje obecnie zmiany kierunku regulacyjnego w zakresie dopuszczenia związków celowych gmin do pełnienia roli regionalnych operatorów systemu kaucyjnego.

- 2. Kiedy i w jakiej formie Ministerstwo wprowadzi przepisy gwarantujące wliczanie odpadów opakowaniowych zebranych w systemie kaucyjnym do ustawowych poziomów recyklingu osiągniętych przez konkretne gminy, na których terenie dokonano zbiórki?***

¹ Ustawa z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi (Dz. U. z 2026 r. poz. 619), zwana dalej „ustawą”.

Ministerstwo wysłało do wszystkich urzędów marszałkowskich oraz gmin, informacje² dotyczącą zmian wynikających z wprowadzenia systemu kaucyjnego. Poinformowano, że podmiot reprezentujący jest ustawowo zobowiązany do sporządzania rocznego sprawozdania o odpadach opakowaniowych, odebranych z jednostek handlu detalicznego i hurtowego oraz innych punktów zbierających opakowania i odpady opakowaniowe objętych systemem kaucyjnym na terenie danej gminy. Takie rozwiązanie zapewnia, że tonaż odpadów zebranych przez system kauczyny z terenu danej gminy będzie zaliczany do osiągniętych poziomów recyklingu konkretnej gminy. Dane te powinny zostać uwzględnione w sprawozdaniach sporządzanych przez wójtów, burmistrzów i prezydentów miast na podstawie art. 9q ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2025 r. poz. 733, z późn. zm.).

Ponadto Ministerstwo udziela na bieżąco odpowiedzi na pytania kierowane z urzędów marszałkowskich oraz gmin (pisma, bezpośredni kontakt z pracownikami urzędów) dotyczące zarówno funkcjonowania systemu kaucyjnego jak i prawidłowego sporządzania sprawozdań, w tym sposobu uwzględniania w nich danych dotyczących odpadów zebranych w ramach systemu kaucyjnego.

3. *Jak resort odnosi się do propozycji powiązania PSZOK-ów z systemem kaucyjnym, tak aby operatorzy mieli ustawowy obowiązek pokrywania kosztów obsługi systemu kaucyjnego przez te gminne instalacje?*

W obecnym stanie prawnym przepisy ustawy nie wykluczają udziału instalacji gminnych, w tym punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych, w obsłudze strumieni odpadów opakowaniowych pochodzących z systemu kaucyjnego. Oznacza to, że PSZOK-i lub inne instalacje funkcjonujące w ramach systemów gminnych mogą, przy spełnieniu odpowiednich wymogów organizacyjnych, technicznych czy ewidencyjnych, uczestniczyć w procesie zbierania czy przetwarzania odpadów kauczynnych. Ewentualna współpraca z PSZOK-ami lub innymi gminnymi instalacjami powinna odbywać się na podstawie umów zawieranych pomiędzy tymi instalacjami a operatorami systemu kaucyjnego, na zasadach rynkowych, z uwzględnieniem rzeczywistego zakresu świadczonych usług i ponoszonych kosztów.

Ministerstwo dostrzega znaczenie współpracy operatorów systemu kaucyjnego z jednostkami samorządu terytorialnego i gminnymi instalacjami, gdyż taka współpraca przyczyniać się będzie do zwiększenia dostępności punktów zbierania i efektywności zagospodarowania odpadów opakowaniowych. Nie przewiduje się jednak wprowadzenia automatycznego ustawowego obowiązku pokrywania przez operatorów kosztów obsługi systemu kaucyjnego przez PSZOK-i niezależnie od zawartych porozumień. Warunki takiej współpracy, w tym zakres usług, sposób przekazywania odpadów oraz zasady rozliczeń, powinny być ustalane pomiędzy zainteresowanymi stronami.

4. *Jaki jest aktualny stosunek resortu do zagospodarowania zysków z kaucji nieodebranej? Czy Ministerstwo poprze model redystrybucji znacznej części tych środków (np. 70%) z powrotem do JST, jako rekompensaty za utracone dochody ze sprzedaży surowców wtórnych, aby zapobiec skokowym podwyżkom opłat za odbiór śmieci dla mieszkańców?*

Środki pochodzące z nieodebranej kaucji stanowią element finansowania systemu kaucyjnego i zgodnie z przyjętym modelem powinny pozostawać w systemie, służąc pokrywaniu kosztów jego funkcjonowania. Rozwiązanie polegające na automatycznym

² m.in. Pismo z dnia 16 lutego 2026 r., znak: DGO-OK.055.26.2026.

przekierowaniu określonej części tych środków do JST mogłoby ingerować w konstrukcję systemu, w której finansowanie obowiązków związanych z osiągnięciem poziomów zbierania zostało przypisane podmiotom reprezentującym. Środki z nieodebranej przez klientów kaucji są przeznaczone na funkcjonowanie i rozwój systemu, a informacje o pobranej, zwróconej oraz nieodebranej kaucji stanowią element sprawozdania operatorów. Nie przewiduje się poparcia dla rozwiązania polegającego na ustawowej redystrybucji części środków z nieodebranej kaucji do jednostek samorządu terytorialnego.

Wartym przypomnienia jest, że NFOŚiGW uruchomił dofinansowanie dla gmin w ramach programu priorytetowego „SUP – uprzątnięcie i zbieranie oraz transport i przetwarzanie odpadów powstałych z produktów jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych”. Program ten przewiduje dotacje dla jednostek samorządu terytorialnego, związków międzygminnych i metropolitalnych, z przeznaczeniem na zbieranie odpadów pozostawionych w publicznych systemach zbierania, pokrycie kosztów utworzenia i utrzymania tych systemów, transportu oraz przetwarzania takich odpadów. Środki te mogą być uzupełnieniem funduszy kierowanych przez gminy na sprzątnięcie przestrzeni publicznych. Więcej informacji na stronie NFOŚiGW <https://www.gov.pl/web/nfosigw/nabor-20217>.

5. Czy Ministerstwo planuje wprowadzenie norm technologicznych obligujących operatorów do wdrażania maszyn zbiorczych (przyjmujących wiele opakowań jednocześnie) oraz wymuszenie na sieciach handlowych dokonywania zwrotu kaucji bezpośrednio na rachunki bankowe obywateli w sposób zautomatyzowany?

Podmioty reprezentujące odpowiadają za organizację systemu, w tym za dobór narzędzi technicznych i logistycznych adekwatnych do skali działalności punktów zbierania. Konsumenci mogą preferować różne sposoby zwrotu, więc różnorodna oferta rozwiązań będzie bardziej zachęcająca do korzystania z systemu. Narzucenie jednego standardu technologicznego takiego jak: konieczność stosowania maszyn zbiorczych przyjmujących wiele opakowań jednocześnie czy konieczność prowadzenia zwrotów kaucji wyłącznie w postaci zwrotów na kartę, mogłoby ograniczać elastyczność organizacyjną systemu i utrudniać jego dostosowanie do warunków funkcjonowania jednostek handlowych. Wprowadzenie obowiązkowych, zaawansowanych technologicznie rozwiązań mogłoby ponadto stanowić istotną barierę finansową dla części uczestników systemu, zwłaszcza mniejszych sklepów i placówek o ograniczonej powierzchni lub z niższym wolumenem przyjmowanych opakowań. W ocenie Ministerstwa nie jest zasadne narzucanie wszystkim uczestnikom systemu jednej, obowiązkowej formy zbiórki czy zwrotu kaucji, w związku z czym takie rozwiązanie nie jest planowane.

6. Na jakim etapie są prace nad ustawą o Rozszerzonej Odpowiedzialności Producenta (ROP) i dlaczego system kaucyjny jest wdrażany w oderwaniu od braku odpowiednich rekompensat ze strony producentów dla całego gminnego systemu gospodarki odpadami?

W dniu 7 lipca 2026 r. projekt ustawy o opakowaniach i odpadach opakowaniowych (UC100) został przekazany przez Ministerstwo Klimatu i Środowiska do rozpatrzenia przez Komitet do Spraw Europejskich. W dniu 8 lipca 2026 r. przedmiotowy projekt został skierowany do rozpatrzenia przez Komitet w trybie obiegowym, z terminem zgłaszania uwag do dnia 16 lipca 2026 r. W ramach prowadzonych prac zgłoszono uwagi, część uwag została uwzględniona, czego wynikiem była konieczność przygotowania nowych wersji projektu UC100 wraz z dokumentami towarzyszącymi. Uwagi nieuwzględnione zostały natomiast ujęte w tabeli rozbieżności. W związku z kolejnymi uwagami zgłoszonymi do dokumentu w dniu 19 sierpnia 2026 r. przez: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych

i Administracji, Ministerstwo Finansów, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Rządowe Centrum Legislacji oraz Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, przygotowane zostało stanowisko resortu dotyczące zgłoszonych wątpliwości.

Kolejnym etapem prac legislacyjnych będzie skierowanie projektu UC100 pod obrady Stałego Komitetu Rady Ministrów. Obecnie nie jest możliwe wskazanie konkretnego terminu, w którym przedmiotowy projekt zostanie przyjęty przez Radę Ministrów oraz kiedy zakończy się trwający proces legislacyjny, niemniej jednak MKiŚ dokłada wszelkich starań by stało się to jak najszybciej.

Z wyrazami szacunku

Anita Sowińska
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
/ – podpisany cyfrowo/

Do wiadomości: Departament Spraw Parlamentarnych, KPRM.